

8 Bước hướng dẫn thành lập Làng Nông Thuận Thiên (CSV)

Được giới thiệu vào năm 2015 bởi Chương trình Nghiên cứu của CGIAR về Biến đổi khí hậu, Nông nghiệp và An ninh Lương thực (CCAFS), Làng Nông Thuận Thiên (CSV) được thành lập nhằm xây dựng các mô hình cộng đồng thích ứng với biến đổi khí hậu và thực hiện thí điểm Nông nghiệp thông minh thích ứng với biến đổi khí hậu (CSA). CCAFS tại Đông Nam Á đã thành lập bảy CSV trong khu vực, bao gồm thôn Mạ, thôn Mỹ Lợi và ấp Trà Hất tại Việt Nam; thôn Phailom và Ekxang tại Lào; thôn Rohal Suong ở Campuchia; và thôn Guinayangan ở Philippines.

CSV là một nền tảng đa ngành để thử nghiệm các giải pháp công nghệ và thể chế thích ứng và giảm thiểu biến đổi khí hậu trong nông nghiệp. Làm nổi bật bối cảnh, quy trình và kết quả, khái niệm CSV được chứng minh là một cách tiếp cận sáng tạo trong việc lồng ghép CSA vào phát triển nông nghiệp nông thôn và cảnh quan xung quanh.

1. Xác định mục đích và phạm vi của các CSV đang được thành lập

2. Xác định rủi ro khí hậu tại các khu vực mục tiêu

3. Chọn một cảnh quan cụ thể để thành lập CSV

4. Tham vấn các bên liên quan

5. Đánh giá các giải pháp CSA

6. Phát triển danh mục

7. Nhân rộng mô hình

8. Theo dõi, giám sát thực hiện và đánh giá kết quả

Nguyên tắc hướng dẫn

Bối cảnh. Bối cảnh có vai trò rất quan trọng trong việc thực hiện các sáng kiến Nông nghiệp thông minh thích ứng với biến đổi khí hậu (CSA). Không có thực hành, công nghệ hoặc dịch vụ CSA duy nhất nào có thể đạt được các mục tiêu về sản xuất, thích ứng và giảm thiểu ở tất cả các địa điểm và thời gian/thời kỳ khác nhau. Được coi như một môi trường thử nghiệm CSA, CSV là một mô hình tốt để đánh giá cụ thể phương pháp CSA nào hoạt động tốt nhất. Trong CSV, CCAFS đã tham gia vào tất cả các bên liên quan để xác định nhu cầu và các chiến lược phù hợp nhằm đáp ứng mong muốn của họ. Thông qua các hoạt động nghiên cứu phát triển (R4D) khác nhau, CCAFS đã triển khai và phổ biến các thực hành và công nghệ phù hợp với bối cảnh cụ thể tại địa phương trong các CSV.

Quy trình. Cũng quan trọng như các kết quả đầu ra, CSV nhấn mạnh tầm quan trọng của quy trình - từ các hoạt động nghiên cứu phát triển có sự tham gia đến giám sát, đánh giá thực hiện cho đến nhân rộng mô hình. Trong CSV, các R4D như lập kế hoạch sử dụng đất có sự tham gia, ưu tiên và thực hiện CSA cấp thôn, vận động xã hội và kết nối cộng đồng đã cung cấp nền tảng cho sự tham gia và hợp tác của các bên liên quan. Vì CSV vẫn là một khái niệm đang phát triển nên các công cụ và quy trình đang được sử dụng trong triển khai CSV cũng đang phát triển.

Kết quả. CSV được thành lập để tạo ra những bằng chứng thực tiễn về các giải pháp CSA hoạt động tốt nhất và có khả năng nhân rộng. CCAFS đã tạo ra một loạt các sản phẩm tri thức giới thiệu kết quả của các hoạt động R4D khác nhau đã triển khai trong CSV. Bên cạnh đó, CSV cũng là nơi nâng cao năng lực cho cộng đồng địa phương và những người ra quyết định trong việc nhân rộng CSA. Những kết quả nghiên cứu và hoạt động xây dựng năng lực này đã cung cấp cho các nhà hoạch định chính sách, những người hoạt động trong lĩnh vực phát triển nông nghiệp và các nhà đầu tư các cơ hội và con đường để nhân rộng CSA. Được coi như là mô hình thí điểm để nhân rộng, CSV được triển khai nhằm thu hút đầu tư và vận động chính sách ở cấp địa phương, quốc gia và khu vực.

Dựa trên những kinh nghiệm của CCAFS và các đối tác nghiên cứu tại Đông Nam Á, dưới đây là các bước thành lập CSV:

1. Xác định mục đích và phạm vi của các CSV đang được thành lập.

Trong chương trình/cấp quốc gia, phát triển khung phân tích dựa trên sự xem xét nhu cầu trong bối cảnh cụ thể của CSV. Đảm bảo có sự hiểu biết chung về các khái niệm và nguyên tắc chính như: CSV là một nơi để kiểm tra, phát triển các nghiên cứu hành động và hỗ trợ nhân rộng các công nghệ và các phương pháp tiếp cận CSA; CSV được thiết kế để giúp tạo ra các giải pháp thích ứng thực tế nhằm đảm bảo an ninh lương thực, nâng cao khả năng chống chịu và giảm khí nhà kính; CSV có nghĩa là tạo ra và nhân rộng các công nghệ CSA và phương pháp học tập cộng đồng hoặc nhân rộng phương pháp luận của CSV.

2. Xác định rủi ro khí hậu tại các khu vực mục tiêu

Đối với mỗi khu vực mục tiêu (các vùng sinh thái nông nghiệp, các tỉnh, huyện), phải hiểu các tác động hiện tại và tiềm ẩn của biến đổi khí hậu đối với nông nghiệp địa phương (cây trồng, vật nuôi,...) và các cảnh quan liên quan trong khu vực mục tiêu. Điều này có thể được thực hiện thông qua: thực hiện một nghiên cứu cơ bản dựa trên đánh giá ở cấp hộ gia đình và thảo luận nhóm; trong phạm vi

các nguồn dữ liệu và nghiên cứu sẵn có, chuẩn bị lập các bản đồ rủi ro khí hậu của từng địa điểm cụ thể và tiến hành đánh giá tính dễ bị tổn thương. Nên sử dụng các công cụ đơn giản để các đối tác địa phương có thể quản lý.

3. Chọn một cảnh quan cụ thể để thành lập CSV

Trong việc chọn một cảnh quan cụ thể để thành lập CSV, sự khác biệt về bối cảnh rất quan trọng. Do đó, hãy xem xét những điều sau: CSV nên đại diện cho các điều kiện khí hậu nông nghiệp và các rủi ro khí hậu cụ thể; CSV có thể là một làng đơn lẻ hoặc một cụm làng, tốt nhất là có liên kết với các cảnh quan cụ thể và lưu vực sông; CSV có thể nằm trong khu vực thực hiện các dự án liên quan hoặc các hoạt động liên quan khác có sự hợp tác của chính quyền và cộng đồng địa phương.

Xác định rõ ràng vị trí địa lý của CSV được đề xuất (làng, xã, cảnh quan cụ thể) trong khu vực mục tiêu. Sự đa dạng sắc tộc hay văn hóa và các loại hình nông dân khác nhau cũng cần được cân nhắc xem xét. Tiến hành các nghiên cứu lập bản đồ rủi ro khí hậu cụ thể của CSV và phân tích sinh kế bằng các công cụ Đánh giá nông thôn có sự tham gia đơn giản và thảo luận nhóm. Sau khi thực hiện tất cả các quy trình này, chuẩn bị xây dựng CSV.

4. Tham vấn các bên liên quan

Thực hiện một hội thảo giữa các bên liên quan và định hướng trong khu vực mục tiêu. Đây là các bước để tham vấn các bên liên quan: Tổ chức một buổi hướng dẫn về CSV cho các bên liên quan; Thống nhất về mục đích, mục tiêu và phạm vi của

các CSV; Xác định và thống nhất về các đối tác, tổ chức nguồn lực và đơn vị lãnh đạo; Lập kế hoạch nhân rộng quy mô; Xây dựng kế hoạch 3 năm.

5. Đánh giá các giải pháp CSA

Thông qua nghiên cứu hành động có sự tham gia, việc đánh giá các giải pháp Nông nghiệp thông minh thích ứng với biến đổi khí hậu nhằm giải quyết các tác động của khí hậu, nâng cao năng suất và tính bền vững.

Trong đánh giá các giải pháp CSA, cần công nhận rằng CSV là nơi để thử nghiệm, tìm ra và sau đó khuyến cáo các giải pháp phù hợp với địa phương trong các nỗ lực nhân rộng mô hình. CSV ưu tiên các giải pháp độc đáo phù hợp với bối cảnh địa phương. Xác định những đổi mới về phương pháp và tiếp cận học tập cộng đồng về văn hóa và xã hội nhằm hỗ trợ nhân rộng mô hình một cách tự nhiên hoặc theo kế hoạch. Xác định các cơ hội, thử nghiệm và phát triển việc nhân rộng các phương pháp và các mô hình.

6. Phát triển danh mục

Tích hợp các giải pháp CSA đã chọn trong thực hành quản lý cây trồng và các công nghệ hiện có cho các nhóm đối tượng hoặc/và sinh thái nông nghiệp khác nhau. Trong phát triển danh mục CSA: Những rủi ro khí hậu là khác nhau, sinh kế và sự kỳ vọng của những người tham gia cũng vậy; Đặc thù địa điểm và bối cảnh khác nhau ngay ở các cấp địa phương; Đưa vào các hệ thống hỗ trợ (cơ chế hỗ trợ đổi mới, các quỹ quay vòng, trung tâm nhân giống phi tập trung cho hệ thống chăn nuôi/ giống tại địa phương, tín dụng, thông tin khí hậu).

7. Nhân rộng mô hình

Xác định các cơ hội và cách thức nhân rộng mô hình. Chuẩn bị một kế hoạch tham vấn các bên liên quan khác. Cần xác định các cơ hội nhân rộng mô hình cả về chiều ngang (nông dân với nông dân, cấp cộng đồng,...) và chiều dọc (nhà hoạch định chính sách và chính quyền địa phương); Xác định và hoạch định những người tham chính (chuyên gia khuyến nông, Tổ chức Xã hội Dân sự, các trường đại học, các nhà đầu tư); Tổ chức các sự kiện chia sẻ các công nghệ và công cụ CSA và nhằm phổ biến các kết quả; Thu hút truyền thông để quảng bá những thành công và các câu chuyện.

8. Theo dõi, giám sát thực hiện và đánh giá kết quả

Bao gồm khung giám sát và đánh giá tiến độ thực hiện và kết quả trong việc triển khai CSV.

Đây là các bước theo dõi, giám sát thực hiện và đánh giá kết quả: Thực hiện rà soát và đánh giá địa phương (hàng năm); Đánh giá kết quả dựa trên nghiên cứu hành động được thực hiện trong CSV một cách thường xuyên bằng cách sử dụng các đội ngũ đa ngành, đại diện các bên liên quan và đại diện cộng đồng; Sử dụng các chỉ tiêu như năng suất, sinh kế, thực phẩm và dinh dưỡng, bình đẳng, giới tính và khả năng phục hồi để theo dõi tiến trình; Phát triển các câu chuyện thành công (chứng minh bằng các bằng chứng, thể hiện qua quy mô áp dụng với khả năng được duy trì).

Trích dẫn đúng:

Sebastian L, Gonsalves J, Bernardo EB. 2019. 8 Bước hướng dẫn thành lập Làng Nông Thuận Thiên (CSV). Wageningen, Hà Lan: Chương trình Nghiên cứu của CGIAR về Biến đổi Khí hậu, Nông nghiệp và An ninh Lương thực (CAAFS).

Tài liệu này được thực hiện như một phần của Chương trình Nghiên cứu của CGIAR về Biến đổi Khí hậu, Nông nghiệp và An ninh Lương thực (CAAFS), được thực hiện với sự hỗ trợ từ nhóm các nhà tài trợ của CGIAR và thông qua các thỏa thuận tài trợ song phương. Để biết chi tiết vui lòng truy cập <https://caafs.cgiar.org/donors>. Các quan điểm thể hiện trong tài liệu này không phản ánh ý kiến chính thức của các tổ chức này.

Giấy phép Tài sản Sáng tạo Công cộng (Creative Commons License)

Ấn phẩm này được cấp theo Thỏa thuận Đóng góp Sáng tạo cho Công chúng-Phi thương mại-Phi dẫn xuất 3.0 Unported License.

Các bài viết trong ấn phẩm này có thể được tự do trích dẫn và sao chép nhưng cần nêu rõ nguồn gốc và lời cảm ơn. Không sử dụng ấn phẩm này để bán lại hoặc vào các mục đích thương mại khác.

©2019 Bản quyền thuộc Chương trình Nghiên cứu của CGIAR về Biến đổi Khí hậu, Nông nghiệp và An ninh Lương thực (CAAFS).

Ảnh được chụp bởi Leocadio Sebastian

THÔNG BÁO MIỄN TRỪ TRÁCH NHIỆM:

Ấn phẩm này là kết quả của Chương trình CCAFS và chưa được thẩm định độc lập. Bất kỳ tuyên bố và phát biểu nào ở đây đều là những ý kiến của tác giả và không nhất thiết phản ánh các chính sách hoặc ý kiến của CCAFS, cơ quan tài trợ, hoặc các đối tác. Tất cả hình ảnh vẫn là tài sản của người chụp và có thể không được sử dụng cho mục đích nào đó mà chưa có sự cho phép bằng văn bản của các tác giả.

Tài liệu tham khảo:

- Aggarwal, et al. 2018. The climate-smart village approach: framework of an integrative strategy for scaling up adaptation options in agriculture. *Ecology and Society* 23(1):14. <https://doi.org/10.5751/ES-09844-230114>
- CAAFS. 2016. *Climate-Smart Villages. An AR4D approach to scale up climate-smart agriculture*. Copenhagen, Denmark: CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security (CAAFS).
- Gonsalves J, Sebastian L, Joven B, Amutan C, Lucerna A. 2015. *Climate - Smart Villages: Key Concepts. A primer for CCAFS partners in Southeast Asia*. International Institute of Rural Reconstruction (IIRR). Copenhagen, Denmark: CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security (CAAFS).
- Le TT, Vidallo R, Simelton E, Gonsalves J. 2018. *9 steps to scale climate-smart agriculture: Lessons and experiences from the climate-smart villages in My Loi, Vietnam and Guinayangan, Philippines*. Hanoi, Vietnam: CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security Southeast Asia (CAAFS).
- Vernooy, R., Bertuso, A., Bui Vinh Le, Huong Pham, Parker, L., Kura, Y. 2015. *Testing climate-smart technologies and practices in South-east Asia: a manual for priority setting*. CCAFS Working Paper no. 133. CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security (CAAFS). Copenhagen, Denmark.